



NORGES HØYESTERETT

Den 30. april 2014 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Gjølstad, Stabel og Indreberg i

HR-2014-00850-U, (sak nr. 2014/707), sivil sak, anke over beslutning:

A (advokat John Christian Elden)

mot

B (advokat Magne Jetne)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder ankenektelse etter tvisteloven § 29-13 andre ledd.
- (2) A og B er foreldre til C, født 29. oktober 2005. Ved Oslo tingretts dom 13. januar 2012 ble det avgjort at mor alene skal ha foreldreansvaret for C, at C skal bo fast hos mor og at C og far ikke skal ha samvær. Far anket dommen til Borgarting lagmannsrett, som ved dom 9. november 2012 forkastet anken. Videre anke til Høyesterett ble ved ankeutvalgets beslutning 7. februar 2013 ikke tillatt fremmet.
- (3) Ved stevning 25. september 2013 reiste far endringssøksmål mot mor etter barneloven § 64 andre ledd, med påstand om at han alene skal ha foreldreansvaret for datteren og at hun skal bo fast hos ham og ha samvær med mor fastsatt etter rettens skjønn. Far begjærte samtidig midlertidig avgjørelse om samvær frem til rettskraftig dom i hovedsaken.
- (4) Oslo tingrett avsa 9. oktober 2013 dom og kjennelse med slik slutning:

"Domsslutning:

B frifinnes.

Slutning i kjennelse:

Begjæringen om foreløpig avgjørelse tas ikke til følge."

(5) Tingretten avgjorde saken uten hovedforhandling og uten at stevningen ble forkynt for mor, idet retten fant det åpenbart at det ikke forelå særlige grunner som tilsa at dommen fra 2012 ble endret, jf. barneloven § 64 tredje ledd.

(6) Far anket dommen til Borgarting lagmannsrett, som 24. mars 2014 avsa beslutning med slik slutning:

"Anken nektes fremmet."

(7) A har anket beslutningen til Høyesterett, og har i hovedsak gjort gjeldende:

(8) Begrunnelsen for ankenektelsen er ikke tilstrekkelig, særlig i betraktning av at saken i tingretten ble avgjort uten hovedforhandling og at EMK artikkel 8 kommer til anvendelse. Lagmannsretten viser "dels" til tingrettens dom uten å angi hvilke deler av tingrettens begrunnelse som tiltres. Det fremgår heller ikke hvordan lagmannsretten har vurdert det nye bevismaterialet som ble fremlagt i anken, og som bekrefter at tingretten har lagt til grunn uriktig faktum.

(9) For så vidt gjelder de momenter som lagmannsretten på selvstendig grunnlag vektlegger, anføres for det første at synspunktet om at en ny rettslig prøving er i strid med barnets beste, ikke er tilstrekkelig underbygget. Videre gjøres det gjeldende at lagmannsretten – når den la til grunn at barnet nå har det så vanskelig hos mor at det er aktuelt for barnevernet å begjære omsorgsovertakelse – skulle ha vurdert om dette i seg selv er en særlig grunn til å endre dommen fra 2012. Lagmannsretten synes dessuten å ha hatt kontakt med barneverntjenesten i X uten at ankende part ble orientert om og fikk anledning til å uttale seg om dette.

(10) A har nedlagt slik påstand:

"Lagmannsrettens beslutning oppheves.

A/det offentlige tilkjennes ankesakens omkostninger."

(11) B har anført at det ikke er grunnlag for å oppheve lagmannsrettens beslutning, og har nedlagt slik påstand:

"Lagmannsrettens beslutning opprettholdes.

B, eventuelt det offentlige tilkjennes sakens omkostninger i sin helhet."

(12) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at utvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling, jf. tvisteloven § 29-13 femte ledd. Dette innebærer at utvalget kan prøve om beslutningen er tilstrekkelig begrunnet og om kravet til kontradiksjon er tilfredsstilt. Utvalget kan også prøve om det ut fra retts- og bevissspørsmålene i saken var forsvarlig å nekte anken fremmet på grunnlag av skriftlig og forenklet behandling, jf. Rt. 2009 side 1118 avsnitt 61.

(13) Tingretten forkastet endringssøksmålet uten hovedforhandling og uten å forkynne stevningen for B, jf. barneloven § 64 tredje ledd, som fastsetter at dersom det er åpenbart at det ikke foreligger særlige grunner som taler for å endre en tidligere dom, kan retten avgjøre saken uten hovedforhandling. Tingretten bemerket blant annet at endringssøksmålet snarere bar preg av et ønske om at saken behandles på nytt, enn at forholdene hadde endret seg. Det ble videre uttalt at en ny rettsprosess ville være svært uheldig for C, som syntes å klare seg bra på skolen,

noe som trakk i retning av at omsorgssituasjonen for henne var tilfredsstillende.

- (14) I anken til lagmannsretten la A frem dokumenter mottatt fra barnevernstjenesten i X etter tingrettens dom. Han gjorde gjeldende at omsorgssituasjonen for C hos mor nå var svært alvorlig og at barneverntjenesten – i motsetning til hva tingretten hadde forutsatt i sin dom at ville skje dersom dette var påkrevet – ikke hadde iverksatt nødvendige hjelpetiltak.
- (15) Lagmannsretten har i sin beslutning dels vist til tingrettens avgjørelsesgrunnlag, dels til at C ikke bør utsettes for en ny belastende runde i rettssystemet og dels til at "mye taler for at spørsmål om hvor C skal bo m.v. bør bli gjenstand for vurdering etter barnevernlovens regler om offentlig overtakelse av omsorgen for henne". Lagmannsretten opplyser at den som ledd i ankesaken har fått opplyst fra barneverntjenesten i X at ankemotparten har flyttet fra Y til Z i Sverige og at barneverntjenesten i X vil følge opp saken overfor Z kommune. Endelig uttales det helt kort at det uansett ikke er tilstrekkelige grunner som taler for at C får fast bopel hos far.
- (16) Utvalget peker på at ved siden av å vise til tingrettens vurdering av om det foreligger særlige grunner etter barneloven § 64 andre ledd, knytter lagmannsrettens begrunnelse seg til to forhold. Det ene er at en ny domstolsprosess ikke vil være til barnets beste. Det andre er at situasjonen nå er slik at mye taler for at barnevernstjenesten vil gripe inn. Dette står i klar kontrast til tingrettens dom, som bygger på at omsorgssituasjonen for datteren er tilfredsstillende, jf. også flertallets vurderinger i Borgarting lagmannsretts dom av 9. november 2012. I anken til lagmannsretten var det nettopp gjort gjeldende at omsorgssituasjonen for datteren nå var så alvorlig at barnevernet måtte gripe inn.
- (17) Lagmannsretten synes således å ha lagt til grunn at omsorgssituasjonen for C er endret siden tingrettens dom. Ut fra dette og sett i sammenheng med lagmannsrettens dom fra 2012, er det etter utvalgets syn ikke tilstrekkelig begrunnet når lagmannsretten uttaler at det uansett ikke er tilstrekkelige grunner som taler for at C får fast bosted hos sin far. Lagmannsretten har heller ikke kommentert den ankende parts anførsel om at han i den situasjon som foreligger i det minste burde få del i foreldreansvaret, slik at han lettere vil få tilgang til informasjon og anledning til å uttale seg om eventuelle tiltak fra barneverntjenestens side. Det synes for øvrig som om lagmannsretten har innhentet opplysninger fra barnevernstjenesten i X, uten at partene er orientert om og gitt anledning til å uttale seg om disse.
- (18) Lagmannsrettens beslutning blir etter dette å oppheve.
- (19) A har krevd sakskostnader for Høyesterett. Utvalget tar kravet til følge med 5000 kroner.
- (20) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G:

1. Lagmannsrettens beslutning oppheves.
2. I sakskostnader for Høyesterett betaler B til A 5000 - femtusen – kroner innen 2 – to - uker fra forkynnelsen av denne kjennelse.

Ingse Stabel
(sign.)

Liv Gjølstad
(sign.)

Hilde Indreberg
(sign.)

Riktig utskrift: